

НАСИЛЬСТВО ЩОДО ЖІНОК - Корисна Інформація

ЩО ЦЕ?

Згідно зі Стамбульською конвенцією (2011 р.):

1. Під "насильством щодо жінок" розуміється порушення прав людини та форма дискримінації щодо жінок, включаючи всі акти насильства, що ґрунтуються на статевій приналежності і спричиняють або можуть спричинити фізичні, сексуальні, психологічні або економічні травми чи страждання, включаючи загрози вчинення таких актів, примус чи безпідставне обмеження свободи, як в суспільному, так і в особистому житті;
2. Вислів "Домашнє насильство" означає всі акти фізичного, сексуального, психологічного чи економічного насильства, які відбуваються всередині сім'ї чи родини, або між теперішніми чи колишніми подружжям чи партнерами, незалежно від того, чи проживає винуватець таких дій разом з жертвою.
3. Термін "стать" вказує на ролі, поведінку, діяльність та соціально конструйовані атрибути, які певне суспільство вважає відповідними для жінок і чоловіків.
4. Термін "Насильство щодо жінок на підставі статі" визначає будь-яке пряме насильство проти жінки як такої або насильство, яке надто сильно впливає на жінок.
5. "Жертва" - це будь-яка фізична особа, яка стає об'єктом актів чи поведінок, визначених у пунктах 1 та 2; термін "жінки" також охоплює дівчаток віком до 18 років.

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

Домашнє насильство або насильство між партнерами - це сукупність фізичних, психологічних, економічних або сексуальних насильств, які співіснують або послідовно відбуваються в спіралі (Балдрі, 2008).

ПСИХОЛОГІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

Включає:

- інтимідаційні, загрозливі, погрозливі та принижувальні вчинки партнера, а також
- тактику ізоляції від друзів, родичів, місць, звичайв.

Це може викликати процес реальної моральної руйнації, який може призвести жінок до втрати власної САМООЦІНКИ.

ФІЗИЧНЕ НАСИЛЬСТВО

Використання будь-якого акта, спрямованого на те, щоб завдати шкоди чи налякати жертву, і в більшості випадків призводить до травм, і загалом до фізичної шкоди, заподіяної не випадково та різними засобами.

Фізична агресія - це не лише насильницька дія, але й будь-який фізичний контакт чи наближення, спрямоване на налякання та залякування жертви.

СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО

Сексуальне насильство - це злочин, скоєний тим, хто незаконно використовує свою силу,

авторитет чи засіб підкорення, змушуючи до вчинення чи відчуження сексуальних актів проти своєї волі.

ЕКОНОМІЧНЕ НАСИЛЬСТВО

Це сукупність вчинків, спрямованих на завдання збитків економічної незалежності партнерки для можливості контролювати її.

Наприклад:

- заважання пошуку роботи,
- позбавлення або контроль над заробітною платою,
- контроль економічного управління у повсякденному житті.

STALKING (АКТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ)

Це стосується серії повторюваних актів переслідування,

які викликають у жертви стан тривоги та страху настільки сильний, що змушують її змінити свої звички життя.

Це може включати:

- постійні телефонні дзвінки, повідомлення, записки, листи, підстереження,
- запити на зустрічі, непотрібні подарунки і таке інше.

Коли переслідування відбувається через використання Інтернету, електронної пошти, соціальних мереж і т. д., говорять про кіберпереслідування.

БУТИ СВІДКОМ НАСИЛЬСТВА

Відбувається, коли діти та підлітки стають свідками будь-яких видів насильства проти дорослої або неповнолітньої особи.

Свідчення насильства може викликати ряд симптомів на психофізичному рівні, таких як порушення сну чи харчування, а також психологічні травми з важливими наслідками короткостроковими і довгостроковими.

Важливо враховувати, що дуже маленькі діти також можуть відчувати напружений і страшний атмосферний клімат, який панує вдома і який переживає їхня мати.

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ЗАХОДИ/ЗАСОБИ ЗАХИСТУ В РАМКАХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

НОРМАТИВНІ ДЖЕРЕЛА У СФЕРІ НАСИЛЬСТВА

- Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW), прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 18 грудня 1979 року та ратифікована Італією Законом № 132/1985
- Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (ЄКПЛ), схвалена в Римі 4 листопада 1950 року Радою Європи та ратифікована Італією Законом № 848/1955
- Конвенція Ради Європи про запобігання та боротьбу з насильством щодо жінок і домашнім насильством, схвалена у 2011 році, ратифікована Італією Законом № 77/2013, яка набула чинності 1 серпня 2014 року (відома як Стамбульська конвенція)
- Договір про Європейський Союз (статті 2 та 3 § 3)
- Хартія основних прав Європейського Союзу (стаття 21) та Договір про функціонування Європейського Союзу, які закріплюють принцип рівності та недискримінації (стаття 8)
- Директива 2012/29/ЄС від 25 жовтня 2012 року, яка встановлює мінімальні стандарти щодо прав, підтримки та захисту жертв злочинів (імплементована в Італії Законодавчим декретом № 212/2015, що набрав чинності 20 січня 2016 року), та яка у пунктах 17 і 18 визначає поняття гендерного насильства і насильства в сім'ї
- Закон № 66/1996 «Норми проти сексуального насильства»
- Закон № 154/2001 «Заходи проти насильства у сімейних відносинах»
- Закон № 38/2009 «Невідкладні заходи у сфері громадської безпеки та протидії сексуальному насильству, а також переслідуванню (сталкінгу)»
- Закон № 172/2012 про ратифікацію Конвенції Ради Європи щодо захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (так звана Ланцаротська конвенція)
- Закон № 119/2013 «Невідкладні положення щодо безпеки та протидії гендерному насильству»
- Закон № 4/2018 про зміни до цивільного, кримінального та кримінального процесуального кодексів і положення на користь сиріт — жертв домашніх злочинів
- Закон № 69/2019 («Червоний кодекс»)
- Закон № 4/2021 про ратифікацію Конвенції МОП № 190/2019 щодо усунення насильства і домагань на робочому місці
- Закон № 7/2006 «Положення щодо запобігання та заборони практик жіночого генітального каліцтва»

ЩО ТАКЕ ДОМАШНЄ ТА ГЕНДЕРНЕ НАСИЛЬСТВО?

Фізичне та психологічне насильство завжди карається законом.

З 2019 року, із запровадженням Закону № 69/2019 («Червоний кодекс»), діє прискорена процедура розслідування злочинів насильства, жорстокого поведіння та переслідування, вчинених щодо вразливих осіб: жінок, дітей, літніх людей та осіб з інвалідністю.

Жодна форма насильства не допускається правовою системою.

Кожен випадок жорстокого поводження підлягає покаранню.

Проблема полягає в тому, що жертви часто бояться повідомляти про насильство.

Слід розрізняти різні форми насильства, оскільки вони караються по-різному.

Під насильством може розумітися застосування фізичної сили проти іншої особи, що може призвести до таких злочинів:

- побиття
- тілесні ушкодження (з різною відповідальністю залежно від наслідків)

Насильство також може проявлятися у систематичних фізичних або психологічних зловживаннях щодо особи, яка проживає разом із кривдником або перебуває під його владою (наприклад, учні, підопічні). У таких випадках йдеться про злочин жорстокого поводження з членами сім'ї або співмешканцями (ст. 572 КК Італії).

Насильство може мати сексуальний характер, коли особу примушують до вчинення або терпіння сексуальних дій (ст. 609-bis КК Італії).

Під сексуальними діями розуміється не лише повний статевий акт, але й будь-яке залучення еrogenних зон тіла.

ХТО МОЖЕ ПОДАТИ СКАРГУ ТА У ЯКІ СТРОКИ?

Будь-яка потерпіла особа може подати заяву до компетентних органів (поліція, карабінери, місцева поліція, фінансова гвардія) або через адвоката.

- Сексуальне насильство може бути заявлене протягом 12 місяців з моменту вчинення злочину.
- Якщо жертва є неповнолітньою або співмешканцем, заяву може подати будь-хто, навіть свідок, без обмеження строків (у таких випадках провадження відкривається автоматично).
- Злочин жорстокого поводження у сім'ї також переслідується незалежно від заяви, і повідомити про нього може будь-яка особа без строкових обмежень.

Після подання заяви правоохоронні органи розпочинають збір доказів.

Судова поліція негайно повідомляє прокурора, навіть усно, ще до направлення письмового повідомлення.

Після цього починається стадія досудового розслідування.

Прокурор повинен допитати потерпілу особу протягом трьох днів (цей строк може бути подовжений лише за необхідності захисту неповнолітніх або таємниці слідства).

Під час розслідування:

- опитуються свідки
- уточнюються обставини справи
- потерпіла особа може надати додаткові деталі

ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ ПІСЛЯ РОЗСЛІДУВАННЯ?

Якщо провина підозрюваного підтверджується, прокурор подає клопотання про передачу справи до суду.

У межах судового процесу потерпіла особа може виступити як цивільний позивач для

отримання компенсації.

Жертви мають право на безоплатну правову допомогу незалежно від доходу у справах про:

- домашнє насильство
- сексуальне насильство
- переслідування
- злочини проти неповнолітніх (зокрема рабство, дитяча проституція)

ЧИ МОЖНА ОТРИМАТИ ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ ПРОТИ КРИВДНИКА?

Прокурор може одразу звернутися до судді з проханням застосувати запобіжні заходи, наприклад:

- виселення з сімейного житла
- заборона наближення до місць, де перебуває потерпіла особа

Ці заходи застосовуються для запобігання повторному насильству та захисту жертви ще до винесення вироку.

Для їх отримання важливо одразу надати всі докази, які свідчать про ризик повторення насильства.

Суд застосовує запобіжні заходи лише за наявності:

- вагомих доказів вини
- реальної загрози повторення злочину

Запобіжні заходи можуть бути призначені тільки за клопотанням прокурора.

Порушення цих заходів є окремим злочином, передбаченим статтею 387-bis Кримінального кодексу, що спрямований на посилення захисту жертв.

ЗАХОДИ/ЗАСОБИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В МЕЖАХ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

□ Визначимо ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: це «всі акти фізичної, сексуальної, психологічної або економічної агресії, які відбуваються всередині сім'ї або сімейного гнізда чи між поточними чи колишніми подружжям чи партнерами, незалежно від того, чи має автор таких дій спільне проживання з жертвою».

□ Визначимо ГЕНДЕРНУ АГРЕСІЮ: це «АГРЕСІЯ ПРОТИ ЖІНОК», зокрема: «будь-яка пряма агресія проти жінки як такої або яка впливає на жінок непропорційно», що становить форму справжньої дискримінації.

□ Визначимо СІМЕЙНІ НАСИЛЬСТВО: поведінка зловживання, зазначена у законі, вказує на конкретну категорію форм насильства, яка варта додаткової уточнення через їхню частоту в відношенні до неповнолітніх:

Отже, ці дії можуть бути спрямовані як проти партнера, так і проти неповнолітніх, навіть у формі так званого "підтримуючого насильства".

Окреме відзначення, але все ж підпадає під загальну характеристику сімейних насильств, отримують ті випадки, коли нащадки здійснюють насильство чи зловживання відносно предків - діти відносно батьків і/або онуки відносно дідусів та бабусь), для яких можуть бути застосовані заходи захисту, вказані вище.

ВАЖЛИВІСТЬ ПРАВИЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Частіше ми чуємо про випадки жінок, які відмовляються від судового захисту через відчуття відсутності оперативності заходів.

Проте це неповна і НАДЗВИЧАЙНО небезпечна інформація.

Справді, хоча звіти часто повідомляють, що жертва "звернулася до влади ..", також правда те, що слід доповнити медійну інформацію, оцінюючи і підкреслюючи конкретні проблеми в даному випадку. Уникаючи широких тіней, в яких можуть закріплюватися відчуття розчарування та безпомічності жертв.

Контроль інформації, уникання їх частковості і трансформація їх в супутники неефективності - це фундаментально важливо, оскільки недовіра до юридичних інструментів може призвести до більше жертв серед жінок, які відступають перед ідеєю, що "немає сенсу подавати скаргу".

Широке поширення інформації до всіх верств населення, від шкіл до лікарень, де жертви можуть отримати вказівки та інформацію як найпростіше і детальніше для переривання циклу домашньої агресії, в якому вони перебувають.

АЛЕ ЯК ЗАПИНІТИ ЦИКЛ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА?

Перш за все слід роз'яснити міф чи стереотип, що "єдина місце визначення насильства - це кримінальний Суд". Фактично правильна інформація повинна бути в змозі проілюструвати інші засоби правового захисту, а не лише кримінального Суду до яких слід звернутися.

Наостанок, недавня реформа сімейного процесу відкрила можливість застосування захисту від домашнього насильства не тільки у зв'язку з вчиненням конкретного злочину, але й визначила особливу роль судді сімейних справ, який має визначати насильство, а не злочин, оскільки може бути насильство навіть при відсутності злочинних дій, за які можна покарати

винуватця.

Це один з ключових етапів нового нормативного порядку, що надає судді можливість визначення насильства на попередньому етапі процедури для якнайшвидшого переривання циклу насильства.

КОЛИ ЦИВІЛЬНИЙ СУДДЯ ПРОСИТЬ ПІДТВЕРДЖЕННЯ СПРИЯННЯ НАСИЛЬНИЦЬКИМ ДІЯМ?

Зауважте, що окрім заходів захисту, вже регламентованих до реформи ст. 342 bis i tere c.c., а потім переорганізованих і введених в процесуальну дисципліну ст. 473 bis n. 69 та ін., існують також цивільні процеси щодо розлучення з або без дітей, а також процеси щодо покладання опіки над дітьми, народженими від незаконних пар.

Отже, в рамках цих процедур судовий судді, де заявлені випадки насильства, тепер має широкі можливості управління термінами справи, де можливо впровадження "пріоритетної смуги", для якої передбачено:

- ☐ Скорочення строків процесуальних термінів
- ☐ Надання широких службових повноважень судді (інструктивних та неінструктивних) для забезпечення судді сімейних справ ретельного визначення насильства.
- ☐ Прийняття тимчасових та невідкладних заходів

І дійсно, нещодавня процесуально-цивільна реформа ввела розділ "Про домашнє та гендерне насильство", що дозволяє більш негайну відповідь на запити щодо захисту завдяки таким нововведенням:

1. ПЕРЕДБАЧЕННЯ ПОРОГУ ТРИВОГИ
2. ПЕРЕДБАЧЕННЯ "ПРІОРИТЕТНОЇ СМУГИ" ДЛЯ ПРОЦЕДУР З ЗАЯВАМИ ПРО НАСИЛЬСТВО
3. ВИЗНАЧЕННЯ НАСИЛЬСТВА НА ПОПЕРЕДНЬОМУ ЕТАПІ ПРОЦЕДУРИ
4. НАДАННЯ ШИРОКИХ СЛУЖБОВИХ ПОВНОВАЖЕНЬ СУДДІ (ІНСТРУКТОРІВ ТА НЕІНСТРУКТОРІВ)

ЩО ТАКЕ ПРИПИСИ ПРО ЗАХИСТ ВІД НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї ТА КОЛИ ЇХ МОЖНА ВИМАГАТИ/ ОТРИМАТИ

Накази щодо захисту - це заходи запобіжного характеру, надані на запит однієї зі сторін, на підставі ймовірності небезпеки, якій піддається жертва (чоловік чи колишній чоловік, співжителю дружини чи колишній, цивільно об'єднані пари, спільножителі різних форм, такі як батьки/діти).

Закон передбачає, що "якщо поведінка чоловіка або партнера чи іншого співжителя є причиною серйозної шкоди фізичному чи моральному здоров'ю або свободі іншого, суддя, за заявою сторони, може виписати указ один чи кілька з рішень, зазначених у статті 473-bis 70 цивільного процесуального кодексу".

Важливо зауважити, що умова спільного проживання більше не є обов'язковою умовою:

"Ті ж самі рішення можуть бути прийняті, якщо вони виправдовуються запобіжною потребою, навіть коли спільне проживання припинено". Це є значущим елементом новацій, який визначає умови наказів щодо захисту:

- Заява сторони
- Серйозна шкода фізичному чи моральному здоров'ю або свободі
- Спільне проживання, а також ЕКС-СПІЛЬНЕ ПРОЖИВАННЯ (чоловік, співжителю дружини, цивільно об'єднані пари, спільножителі різних форм, такі як батьки/діти)

Ще одна нова можливість останньої реформи полягає в тому, що тепер можна подавати заяви щодо наказів захисту також у судових розглядачах.

Ці накази можуть повністю і законно включатися у процедуру справи. Суддя сімейних справ у процесах, в яких алеговано насильство, може приймати найбільш відповідні рішення для захисту неповнолітнього та жертви, включаючи накази захисту, передбачені ст. 473-bis 70 цивільного процесуального кодексу.

Отже, звертатися за наказами щодо захисту можна як до моменту розгляду справи щодо суті (розлучення, чи регулювання догляду за неповнолітніми, народженими від незаконних пар), так і під час таких процедур. Суддя, який проводить ці процедури, може призначити їх на попередній стадії після короткої дослідної процедури та використання навіть неінструктивних службових повноважень.